

NERINGOS MENO MOKYKLA

TEATRINIO MENO SKYRIUS

**TEATRINIO MENO PRADINIO
UGDYMO PROGRAMA**

Programos rengėjai:

Mokytoja metodininkė Virginija Mamontovienė
Mokytoja Živilė Subačiūtė

Neringa, 2020

NERINGOS MENO MOKYKLOS TEATRINIO MENO PRADINIO UGDYMO PROGRAMA

I. ĮVADAS

Neringos meno mokyklos muzikos skyriaus pagrindinio ugdymo programa (toliau – Programa) parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio 18 d. įsakymu Nr. ISAK-991 „Dėl bendrųjų iš valstybės ir savivaldybės biudžetų finansuojamų neformaliojo švietimo programų kriterijų patvirtinimo (Žin., Nr. 23-593; 2011, Nr. 38-1824) ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. sausio 27 d. Nr. V-48 įsakymu „Dėl rekomendacijų dėl meninio formalųjų švietimą papildančio ugdymo programų rengimo ir įgyvendinimo patvirtinimo, Neringos meno mokyklos nuostatais, Neringos meno mokyklos Direktorius 2020 m. birželio 25 d. įsakymu Nr. V1- 7 „Neringos meno mokyklos mokinių mokymosi pasiekimų ir pažangos vertinimo tvarka“, Neringos meno mokyklos direktoriaus 2014-03-13 įsakymu Nr. V 1-6 „Neringos meno mokyklos ugdymo programų atsiskaitymų ir egzaminų tvarkos aprašas“ ir Neringos meno mokyklos Direktorius 2020 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. V1-1 „Dėl ugdymo programų parengimo darbo grupių sudarymo“.

- 1. Programos trukmė, apimtis, dalyviai, mokinių amžius** - programa apima pradinį teatrinio meno ugdymą (2 metai). 2 metų trukmės pradinio teatrinio meno ugdymo programa siūloma mokiniams, besimokantiems pradinėse bendrojo ugdymo mokyklose ir turintiems pastebimų gabumų teatriniam menui.
- 2. Programos branduolį sudaro:** vaidyba, sceninė kalba, vaidinimų kūrimas, sceninis judesys.
- 3. Pasirenkamieji teatrinio skyriaus ugdymo dalykai:** dainavimas ir šokis.
- 4. Programos integraciniai ryšiai:** Teatrą, dailę, šokį sieja bendros kultūros, estetikos ir kritikos žinios, meninės kūrybos proceso sudedamosios dalys, panašūs meno kūrinių suvokimo, interpretavimo bei vertinimo principai, taip pat modernios meninės raiškos formos (veiksmo menas, instaliacijos ir kt.).
- 5. Ugdymo proceso rezultatas:** spektakliai, literatūrinės popietės, poezijos skaitymai integruojami į mokymo procesą ir bendruomenės kultūrinių poreikių tenkinimą (renginiai darželiuose, mokyklose, miesto kultūriniuose renginiuose ir kt.).

II. BENDROSIOS NUOSTATOS

- 6. Programos paskirtis:** Tenkinti vaikų pažinimo, lavinimosi, saviraiškos poreikius, ugdyti gebėjimus ir kompetencijas. Atskleisti ir ugdyti kūrybines galias, teatrinis gabumus ir polinkius, aktyvinti moksleivių kūrybinę raišką, ugdyti savišvietos poreikį.
- 7. Programos tikslai:**
 - 7.1. Mokyti orientuotis teatro mene ir vertinti šiuolaikines teatro kryptis.
 - 7.2. Lavinti bendrąją kalbos raišką bei judesio raiškos savybes scenoje.

7.3. Padėti įgyti teatrinius įgūdžius, teikti galimybę atskleisti kūrybinius sugebėjimus bei prigimtines menines galias.

7.4. Sistemingai ugdyti mokinių prigimtinius gebėjimus ir individualumą, kultūrinį sąmoningumą ir estetinę nuovoką.

7.5. Mokyti sudėtingesnėmis teatro priemonėmis kūrybiškai reikšti savo požiūrį, mintis, jausmus.

7.6. Įtraukti mokinius į meno mokyklos, miesto bendruomenės veiklas.

8. Programos uždaviniai:

8.1. Supažindinti su teatrinio meno pagrindiniais principais;

8.2. Padėti mokiniams išmokyti tikslingai naudotis pagrindinėmis teatro raiškos priemonėmis

8.3. Mokyti sceninę kūrybą pagrįsti jutimo, emocijų, dėmesio, erdvės pojūčio išraiška.

8.4. Mokyti vaidybinėje raiškoje naudotis judesio atlikimo menais.

8.5. Mokyti analizuoti ir vertinti teatrinius reiškinius.

8.6. Ugdyti mokinių kultūrinį sąmoningumą ir estetinę nuovoką, kuriant meniškai vertingą, įvairią ir estetišką, kūrybiškumą skatinančią ugdymosi aplinką, lankant kultūrinius renginius

9. Teatrinio meno ugdymo programa apima šias sritis: Vaidyba, Sceninė kalba, Vaidinimų kūrimas, Sceninis judesys.

10. Pasirenkamieji teatrinio meno ugdymo dalykai: Dainavimas, Šokis.

III. PROGRAMOS TURINYS

I. VAIDYBA

11. Vaidybos paskirtis – lavinti kūrybinį dėmesį, vaizduotę, pojūčius, fantaziją, emocinę atmintį, pastabumą, išmonę, drąsą, bendravimą ir bendradarbiavimą, pasitikėjimą savimi. Skatinti mokinių kūrybinius išgyvenimus, kritinį mąstymą, suteikti galimybes individualiai išraiškai.

12. Mokymosi trukmė – 2 metai (po 2 valandas per savaitę)

13. Turinio apimtis:

13.1. pagrindiniai vaidybos elementai: fizinės ir dvasinės įtampos atpalaidavimas.

13.2. Išorinis ir vidinis laisvumas.

13.3. Kūrybinio dėmesio lavinimas: dėmesio objektas, dėmesio ratai, dėmesio koncentravimas, remiantis penkiais pojūčiais (rega, klausa, lytėjimu, uosle, skoniu).

13.4. Kūrybinės vaizduotės lavinimas: vaizduotė ir santykis su objektu, to santykio keitimas, veiksmas su įsivaizduojamais daiktais.

13.5. Sceninių aplinkybių įsivaizdavimas ir vertinimas.

13.6. Vidinio monologo kūrimas. Tiesos jausmas. Siekinys. Konfliktas. Sceninis veiksmas – poelgių grandinė, nukreipta į tam tikro tikslo siekimą. Sceninio veiksmo logiškumas. Psichologinio ir fizinio veiksmo vienovė. Individualių etiudų vaidinimas pateisinto tylėjimo aplinkybėmis. Sceninis bendravimas, partnerio pajautimas. Porinio bendravimo etiudų vaidinimas pateisinto tylėjimo aplinkybėmis.

13.7. Improvizacija: emocinės atminties, vaizduotės, pastabumo, drąsos, pasitikėjimo lavinimas, gebėjimas atpažinti jausmus, nuotaikas ir juos išreikšti vaidinant. Spontaniškos improvizacijos;

13.8. Vaidybos raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje: sceninės patirties pradmenys – elgesys scenoje, viešas vaidybos pratimų, etiudų atlikimas, gebėjimas vertinti save ir kitus klasės mokinius. Žiūrovo etiketo pradmenys.

14. Mokinių pasiekimai:

14.1. Veiklos sritis - pagrindiniai vaidybos elementai

14.1.2 Nuostata – stengtis vaidinti organiškai ir raiškiai

- 14.1.3 Esminis gebėjimas – tikslingai ir organiškai veikti sceninėmis aplinkybėmis
- 14.2.1. Veiklos sritis - improvizacija
- 14.2.2. Nuostata – spontaniškai ir drąsiai reikšti netikėčiausias idėjas ir sumanymus, pasitikėti savimi
- 14.2.3. Esminis gebėjimas – kūrybiškai ir organiškai veikti tam tikromis teatrinėmis aplinkybėmis
- 14.3.1. Veiklos sritis - vaidybos raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje
- 14.3.2. Nuostata – tenkinti teatrinės saviraiškos poreikius, dalyvauti klasės, kolektyvo vaidinimuose, koncertuose, teatrų šventėse, festivaliuose, spektakliuose, kultūriniuose renginiuose
- 14.3.3. Esminis gebėjimas – vaidinti viešai, stebėti ir vertinti spektaklius, kultūrinius renginius

II. SCENINĖ KALBA

15. Sceninės kalbos paskirtis – lavinti balso valdymo, žodinio veiksmo, teksto prasmės suvokimą, kalbos kultūrą, padėti įgyti meninio skaitymo pradinių įgūdžių, skatinti mokinių domėjimąsi lietuvių autorių grožine literatūra.

16. Mokymosi trukmė – 2 metai. Pamokos vyksta individualiai, mokymuisi skiriama 1 valanda per savaitę.

17. Turinio apimtis :

- 17.1. Balso technikos lavinimas: raumenų atpalaidavimas, kalbinis kvėpavimas, jo technika ir tobulinimas, balso diapazono plėtimo, taisyklingo tarimo ir artikuliacijos lavinimas, greitaikalbės;
- 17.2. Išraiškingumo lavinimas: kūrybiškai naudoti garsą, tembrą, tempą, ritmą ir aukštį, išreikšti norimą emociją, išmokti atskirti tekstą nuo potekstės. Loginis kirtis, pauzė;
- 17.3 .Mokinio sceninės kalbos raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje: lietuvių literatūros (prozos ir poezijos) kūrinių skaitymas, pasirinkimas, pasirinkimo motyvacija, kūrinio atpasakojimas. Sakinio logika. Kūrinio analizė, kūrinio perteikimas klausytojui.

18. Mokinių pasiekimai:

- 18.1.1. Veiklos sritis - balso technikos lavinimas;
- 18.1.2. Nuostata – pažinti savo balso galimybes ir noriai jį tobulinti;
- 18.1.3. Esminis gebėjimas – skaitant tekstą, taisyklingai kvėpuoti ir artikuliuoti.
- 18.2.1. Veiklos sritis - kalbos išraiškos lavinimas;
- 18.2.2. Nuostata – stengtis suprasti, kad scenoje reikalinga suprantama, įprasminga, emocionali kalba;
- 18.2.3. Esminis gebėjimas – veiksmingai, emocionaliai, natūraliai perteikti scenoje sakomą tekstą.
- 18.3.1. Veiklos sritis - sceninės kalbos raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje;
- 18.3.2. Nuostata – noriai dalyvauti meninio skaitymo pasirodymuose;
- 18.3.3. Esminis gebėjimas – tinkamai pasirinkti literatūros kūrinių ir jį įtaigiai perteikti klausytojui.

III. SCENINIS JUDESYS

19. Sceninio judesio paskirtis – lavinti mokinių kūno plastiką, fizinį ištvermingumą, padėti pažinti savo kūno galimybes ir jas pritaikyti kūryboje. Mokiniai įgyja žinių apie kūno atpalaidavimo, kritimo, judėjimo erdvėje technikas.

19.1. Mokymosi trukmė – 2 metai, mokymuisi skiriama 1 valanda per savaitę, pamokos vyksta grupėje;

20. Turinio apimtis:

- 20.1. Fizinis kūno lavinimas: raumenų įtempimas ir atpalaidavimas; laikysenos ir eisenos koregavimas; pusiausvyros pratimai; kūno lankstumo, jėgos ir judrumo ugdymas, jungiant dėmesio, valios ir ryžto elementus; nesudėtingų sceninių kritimų technika;

20.2. Judesių plastika ir raiška: vaizduotės ir iniciatyvos ugdymas, siekiant plastinės raiškos; psichologinis gestas; rankų raiškos tobulinimas; ritmiško ir muzikalaus judesio pratimai; improvizaciniai judesio etiudai;

20.3. Judesių jungimas į visumą: skirtingo charakterio, tempo ir ritmo judesių jungimas;

20.4. Partnerio judesių pajautimas, pamatymas, supratimas ir kontroliavimas, nesudėtingų sceninio judesio etiudų ar kompozicijų kūrimas.

21. Mokinių pasiekimai:

21.1.1. Veiklos sritis - fizinis kūno lavinimas;

21.1.2. Nuostata – siekti kūno laisvumo;

21.1.3. Esminis gebėjimas – išplėtoti kūno fizinės galimybes ir pasiruošti kūrybiniam darbui scenoje.

21.2.1. Veiklos sritis - judesių plastika ir raiška;

21.2.2. Nuostata – siekti savitai kurti, tobulinant judesių plastiką ir raišką;

21.2.3. Esminis gebėjimas – tikslingai atlikti fizinį judesį įvairiomis sceninėmis aplinkybėmis.

21.3.1. Veiklos sritis - judesių jungimas į visumą;

21.3.2. Nuostata – noriai komponuoti judesio etiudus;

21.3.3. Esminis gebėjimas – atlikti nesudėtingus sceninio judesio etiudus.

IV. VAIDINIMŲ KŪRIMAS

22. Vaidinimų kūrimo paskirtis – supažindinti mokinius su vaidinimo kūrimo pagrindais: medžiagos pasirinkimu, scenarijaus ar pjesės (ištraukos) skaitymu, analizavimu, vaidmenų paskirstymo principais, etiudų kūrimu, režisūrinio sumanymo įgyvendinimu, teatro raiškos priemonių panaudojimo galimybėmis; suteikti mokiniams kolektyvinės kūrybos patirties dalyvaujant ištraukų bei ištisinio vaidinimo repeticijose.

23. Mokymosi trukmė – 2 metai, mokymuisi skiriama 2 valandos per savaitę. Pamokos vyksta grupėje, esant galimybėms sudaromos mobilios grupės.

24. Turinio apimtis:

24.1. Vaidinimų kūrimo pradinių įgūdžių ugdymas: kūrinio (pjesė, apsakymas, novelė, pasakėčia, eilėraštis ir kt.) pasirinkimas, motyvacija, analizė, pasiskirstymas vaidmenimis. Savos kūrybos skatinimas (vaikų sukurti siužetai). Režisūrinis sumanymas. Vaidinimo visumos suvokimas: atskirų scenų jungimas į vientisą vaidinimą; minimalių vaizdinių ir garsinių priemonių panaudojimas kuriamame vaidinime, vaidmens ruošimas, režisūrinio sumanymo įgyvendinimas, kūrybinio bendradarbiavimo, organizacinių įgūdžių ir atsakomybės ugdymas; kolektyvinės kūrybos principų suvokimas; aktyvus dalyvavimas, rengiant vaidinimą;

24.2. Pasirodymai: sukurtų vaidinimų parodymas savo klasėje, tėvams, mokykloje, mieste; vaidinimų parodymas teatrų šventėse, festivaliuose; sceninės kultūros ir kolektyvinės atsakomybės suvokimas; kitų grupių ir teatro kolektyvų spektaklių stebėjimas ir vertinimas; klasės, mokyklos, savivaldybių kultūrinių renginių stebėjimas, dalyvavimas juose, vertinimas; profesionalių spektaklių stebėjimas, vertinimas.

25. Mokinių pasiekimai:

25.1.1. Veiklos sritis - vaidinimų kūrimo pradinių įgūdžių ugdymas.

25.1.2. Nuostata – aktyviai plėtoti vaidybos, sceninės kalbos ir judesio gebėjimus bendradarbiaujant.

25.1.3. Esminis gebėjimas – realizuoti kūrybinius sumanymus kolektyve.

25.2.1. Veiklos sritis – pasirodymai.

25.2.2. Nuostata – aktyviai dalyvauti klasės, kolektyvo vaidinimuose, šventėse, projektuose, spektakliuose, koncertuose ir kituose kultūriniuose renginiuose.

25.2.3. Esminis gebėjimas – atlikti savo kūrybos vaidmenį ar vaidinimą viešai, analizuoti ir vertinti pasirodymus, kultūrinius renginius.

V. PASIRENKAMIEJI DALYKAI

26. Dainavimas.

26.1. Tikslas – lavinti muzikinę klausą, plėtoti muzikos technologijos pažinimo ir muzikinės saviraiškos galimybes.

27. Šokis.

27.1. Tikslas – atverti kelią į kūno judesių grožį, jutimų pasaulį, kurti prielaidas kūrybiškumui, formuoti taisyklingą kūno laikyseną, lavinti kūno motoriką ir muzikalumą.

28. Teatrinio meno ugdymo dalykų mokoma pagal einamiems mokslo metams mokytojų parengtas ir mokyklos direktoriaus patvirtintas grupinio dalyko programas.

VI. MOKINIŲ PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMAS

29. Mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimas – tai vaikų pažangos, pasiekimų vertinimo principai, kaupimo, interpretavimo ir apibendrinimo būdai.

30. Vertinimo tikslas – padėti mokiniui mokytis ir bręsti kaip asmenybei.

31. Vertinimo uždaviniai:

31.1. Padėti mokiniui pažinti save, suprasti savo stipriąsias ir silpnąsias puses, įsivertinti savo pasiekimų lygmenį, kelti mokymosi tikslus.

31.2. Padėti mokytojui išvelgti mokinio mokymosi galimybes, nustatyti problemas ir spragas, diferencijuoti ir individualizuoti darbą, parinkti ugdymo turinį ir metodus.

31.3. Suteikti tėvams (globėjams, rūpintojams) informaciją apie vaiko mokymąsi, stiprinti ryšius tarp vaiko, tėvų (globėjų, rūpintojų) ir mokyklos.

31.4. Nustatyti mokyklai savo darbo kokybę, planuoti ugdymo turinį ir procesą, suteikti mokinių poreikius atliepiančią pagalbą.

31.5. Padėti mokiniui įsivertinti savo asmeninę ūgtį bei pastebėti savo padarytą pažangą.

31.6. Padėti bręsti atsakingai bei sąmoningai, labiau savimi pasitikinčiai asmenybei.

32. Vertinimo organizavimo tvarka:

32.1. Mokinių pasiekimai ir pažanga vertinami remiantis mokyklos direktoriaus patvirtintu Neringos meno mokyklos mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo aprašu.

32.2. Mokinių pasiekimai vertinami žodžiu, pastebint individualią pažangą ir įvertinant sėkmes bei ugdymosi grėsmes. Mokykloje kiekvieno pusmečio pabaigoje vyksta paruoštų spektaklių, teatrinių kompozicijų pristatymas.

32.3. Teatro skyriaus I – II klasės mokinių pasiekimai vertinami įskaita (įskaityta arba neįskaityta), II-os klasės baigiamieji egzaminai vertinami pažymiais. Lankomumas žymimas el. dienyne.

32.4. Mokiniai pasirodę festivaliuose, koncertuose rajone, respublikoje ir už jos ribų skatinami įvairiomis formomis – klasės mokytojo, mokyklos direktoriaus padėka ir kt.

32.5. Apie mokymosi sėkmę tėvai, globėjai (rūpintojai) informuojami žodžiu, individualiai, telefono skambučiu arba trumpąja žinute, vertinimai ir lankomumas žymima elektroniniame dienyne. Taip pat jie kviečiami į mokinių koncertus, kuriuose gali sužinoti, išgirsti ir pamatyti savo vaiko pasiekimus ir pažangą.

TEATRINIO MENO PRADINIO UGDYMO PROGRAMA

Pradinio teatrinio meno ugdymo programos apimtis

Branduolio dalykai /ugdymo trukmė metais	1	2
Vaidyba	2	2
Sceninė kalba	1	1
Vaidinimų kūrimas	2	2
Sceninis judesys	1	1
Pasirenkamieji teatrinio meno ugdymo dalykai		
Dainavimas*	1	1
Šokis	1	1
Pamokų skaičius	6-8	6-8

* teatrinio skyriaus mokiniams pageidaujant.

1. sceninės kalbos ir dainavimo pamokos yra individualios, kiekvienam moksleiviui skiriama 1 valanda;
2. vaidybos, šokio bei vaidinimų kūrimo pamokos yra grupinės;
3. dainavimo pamokoms gali būti skiriama 1 savaitinė valandos koncertmeisteriui;
4. baigiant pradinio teatrinio meno ugdymo programą, mokiniai laiko branduolio dalykų egzaminus.